

MOLNÁR LÁSZLÓ

Varratok

*bimbós füvek közt a föld
foszlik a bokrok éjszövedéke
feljut a zaj a fény közelébe
s eltakarja mit összetört*

*már nem úgy érkezem
mint ki visszajön*

*elfárad az út
nem bírja terhem
megáll a hegyen
s a völgybe hűz*

*ébred az aszfalt
és túl a táj
megérinteném
de feledékeny a kéz
feledékenyek az utak*

*az emlékek alól
kilóg egy sor
és a nyár*

TÖRŐ ISTVÁN

Falum

*A dülőutak dombra visznek,
csak a harangszó jön utánunk,
akácok, szőlők fogják a dombot,
s a hosszú főút mellett,
mint levelek a főéren,
kétoldalt guggolnak a házak —
érett alma illata mindenütt,
a megaszalódott füvek között
lidérces táncot járó bogarak
maguk torát gyorsan megülik,
néha a nyárfák jajonganak:
ősz közelít — fűzfák nyalnak
folyómederbe, vizet kutató
égerfák visznek a kertek alá;
sóhajok lebegnek a házak fölött,
s akár kísértetek a fülledt
légben, galambok köröznek — hízó
rí, kutya szorít, gyöngytyúk kárál,
s a szőlőfürtök mosolyognak a lugasokról —
hajlott öreg megy át az udvaron,
vásárba hív a hangosbemondó,
toronytetők bádogkupoláján hever
a csönd, s a lusta házak között
ugrásra készen hallgatóznak az idegek.*

Kancsalszéli módszerek

Valamikor nagyon régen írtam én már a *kancsalszéli óvodáról*. Akkor, amikor az iskolát átalakították. Most megint benéztem, megvan-e még. Megvan. Szébb is, jobb is, mint annakidején volt.

Ahogy megyünk a horgosi úton, a rösckei alsó kijáratnál szemben jobbra vezet a kancsalszéi út, innen körülbelül egy kilométerre esik az óvoda. Nevét onnan kaphatta, hogy a Kancsal-tó partján (=szélén) fekszik. Régebbi iratokban előfordul a Kancsalszék nevezet is, de a mostaniak nem nagyon használják már.

Be se kell mennünk, már látjuk, hogy megvan. A hajdani iskolával szemközt, az út másik oldalán futkároznak a gyerekek. Aki messziről nézi, az látja csak futkározásnak, biztosan fontos ügyben szalad onnan ide, innen oda mindegyik. Valamikor bunkerkalap a legnagyobb búvóhelyük, előtte egy akkora traktorgumi, amekkorá talán nincs is. Gyönyörű az ősz, ennél jobb helyet el se lehetne képzelni játékra. Két óvónéni vigyáz rájuk, *Kurucsa Jánosné* és *Tóth Istvánné*.

Első szavuk a panasz. Annak kellene ide jönnie, aki kitalálta. Azért, mert közel van ugyan a faluhoz, de csak átszállással lehet kibuszozni.

— *És a gyerekek?*

— Nekik a lehető legjobb. Autóval hozzák-viszik őket. Akinek koscsija nincsen, biciklivel. A faluból is jönnek néhányan, és ez is jó, mert meg kellett szüntetnünk bent egyet a háromból.

— *Ha tizenkilencen vannak, akkor mégse jó. Nem lehet csoportot bontani.*

— Nem is baj. A gyerek a másik gyerektől tanul a legtöbbet. Ma is lettek a nagyobbak tornához, velük vetkőzték a kicsik is. Ők is akarnak tornázni.

Kurucsainéval bejárnak az épületet. Irigylésre méltó rend és tisztaság van. A belépőben is, ahol ruháikat lerakják, a mosdóban is, ahol állandóan van hideg- és melegvíz, és a foglalkoztatásban is. A szomszéd konyhában fő a jó ebéd. Ennyire jól megy, hogy tizenkilenc gyereknek külön konyhája van? Nálunk talán

száznál is többen eszünk, mégis messziről hozzák, és ritkán melegítik meg.

— Negyven személyre van hitelesítve a konyhánk, így az öregek ebédjét is innen hordják.

— *És a hozzávalók?*

— A Fűszért helybe hozza, a húsert bejárnak a konyhaiak a faluba, a zöldség, sárgarépa pedig kikerül a tanyai kertekből. Tegnap a pártgyűlés is úgy határozott, hogy maradjon ez az óvoda továbbra is, mert szükség van rá. Feltehetően később is, még jó sokáig szükség lesz.

— *Nem tudom, illik-e a korszerűnek mondott nevelési elvekről beszélnünk?*

— Vágjunk bele nyugodtan, hiszen egy óvoda akkor működhet jól, ha jól nevel.

— *Az én gyerekeim nagyok már, és azóta semmit nem tudok a változásokról.*

— Akkor nehezen boldogulunk, mert nem tudom, honnan kezdjük. Most voltunk például kirándulni Pesten, megnéztük a repülőteret, a várat, elmentünk a cirkuszba is.

— *Hatalmas út ekkora gyerekeknek.*

— Az élmény is hatalmas. És kalandunk is volt. Elromlott a buszunk, metróval mentünk át Budára, és taxival a cirkuszba. Amíg a cirkuszi műsor tartott, szereztek egy cse-rebuszt. A nyáron Palicson is voltunk, egy hetet töltöttünk Egerben, szállodában laktunk, egy másik hetet Pécsen, és faházakban aludtunk.

— *Erre szokták megkérdezni gyerekeim idejében, mi ennek a nevelési célja?*

— Ha azt mondom, semmi, akkor nyilván nem hisz nekem. Pedig a régi értelemben tényleg semmi. Ha sokat lát a gyerek egészen apró korában, biztosan más fölnőtt lesz belőle. Ez a legnagyobb haszna. Vegye észre a mai valóságot, és hasonlítson hozzá mindent.

— *Hazajönnek, és nyilván megbeszélik mindezt.*

— Nem beszéljük meg! A nevelés mai elvei között talán az a legfonto-

sabb, hogy az óvodás játsszon. Amíg gyerek, addig játsszon, mert később úgyis dolgoznia kell. Ne vegyük el az idejét legszebb ajándékából, mert soha vissza nem adhatjuk.

— *Tehát nézze meg jól a repülőteret, jöjjön haza, és játssza el?*

— Igen. Az óvónének csak az a feladata, hogy a játékhoz minden eszközt biztosítson.

— *Értem. Közben van alkalma megfigyelni, és ebből kiindulva megbeszélhetik.*

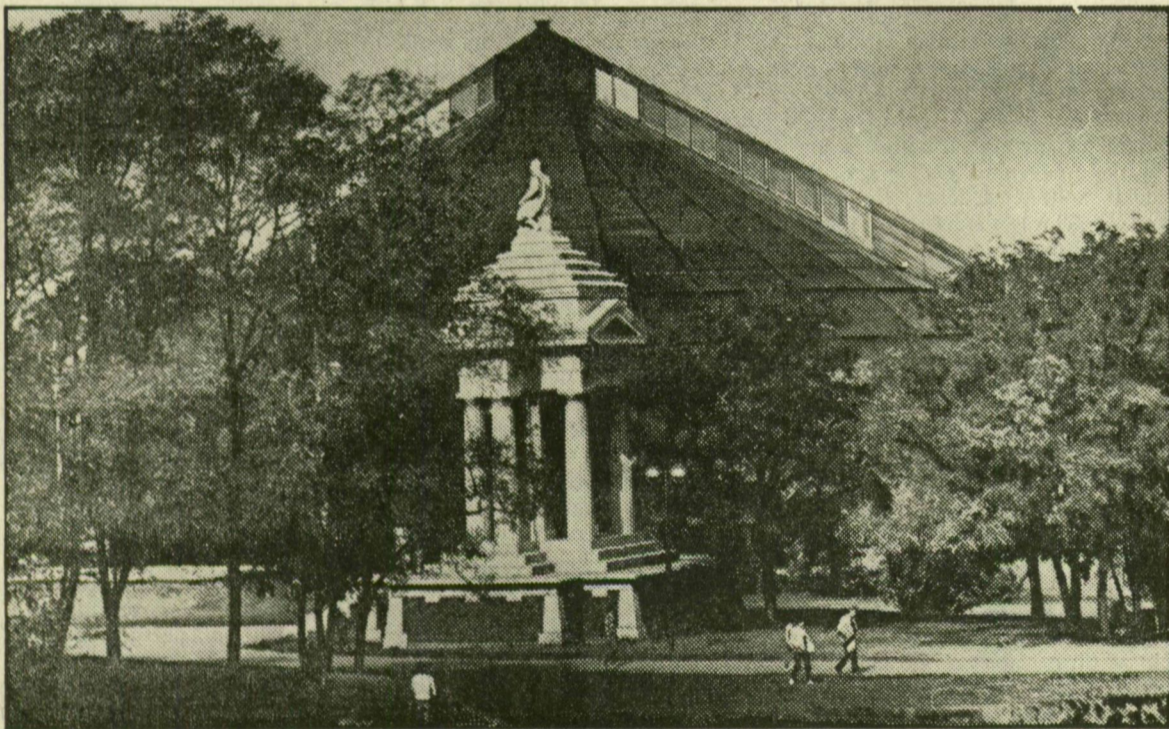
— Nem értjük egymást. Ebből kiindulva se beszéljük meg. A játék nem lehet előkészítője egy nem játéknak. Ha anyukája fodrásznál volt, és szépen kibodorították a haját, akkor fodrászosat akar játszani. Legyen baba, amit fésülgethet. Vagy legyen másik gyerek, aki állja. Aki-vel esetleg cserélhetnek később.

— *Pedzem már. Mi eddig leginkább határozott céllal neveltünk. Ráébresztetni akartuk valamire, aminek később hasznát veszi. Beleoltottuk legapróbb korában, hogy fölnőtt lesz belőle, és a fölnőttnek igazodnia kell. Határozott egyéniséget kerestünk benne egészen addig, amíg meg nem találtuk. De mi lesz itt, ha a lovak közé csapjuk a gyeplőt?*

— Azt hiszem, itt kezdődik a pedagógia szépsége. Úgy kell megadni a játékhoz a lehetőségeket, hogy mindig megtalálja, amit keres, hogy fölébredhessen benne az is, ami még csak alszik, és közben, rejtve, fölkészíteni mindarra, amire szüksége lehet. Lovakról és gyeplőről így se lehet szó, az óvónő felelőssége még nagyobb lett. Elégethetik a boszorkányt is, ha ezt látta a szabadtérin, és éppen boszorkányosat akar játszani. Itt van a játékok között a valódi kávéfőző is. Főzhet kávé is, játékból, igazi főzőn. Holnapig sorolhatnánk, és még mindig csak a változások egyik ágánál járnánk.

De sokszor álmodjuk vissza gyerekkorunkat! Jó lenne legalább egy napra beülni a kancsalszéi óvodába, a gyerekpedagógia alapjaira figyelni. Vagy akármelyik másikba. Lehet, hogy más fölnőtt lenne belőlünk is.

HORVÁTH DEZSŐ

Gyarapodó Ópusztaszer

SOMOGYI KÁROLYNÉ KÉPEI

